

BALSIŲ BENDRUOMENĖ

Advokacijos strategija

Apie Balsių bendruomenę

Balsių kaimas yra įsikūręs Pakruojo rajono šiaurės vakarinėje dalyje, netoli Linkuvos miestelio. Tai tradicinis Šiaurės Lietuvos kaimas, kurio ištakos siekia XIX a. vidurį. Istorinėje raidoje Balsiai susiformavo kaip agrarinio pobūdžio gyvenvietė, išsidėsčiusi palei svarbesnius vietinės reikšmės kelius. Sovietmečiu Balsiai buvo integruoti į kolūkio sistemą, veikė gyvulininkystės ir augalininkystės gamybiniai padaliniai, dalis gyventojų dirbo žemės ūkyje, kiti – mokykloje ar kolūkio administracijoje.

Atkūrus nepriklausomybę, didžioji dalis bendruomenės ūkinių pagrindų sunyko: žemės ūkio bendrovė iširo, infrastruktūra menkai atnaujinta, o gyventojų skaičius pradėjo mažėti. Nors Balsių kaimas yra nedidelis, jis turi aiškią kaimo tapatybę – buvusios mokyklos pastatas, bendruomenės centras, kaimo kapinės, vietinės reikšmės kryžius ir memorialinis akmuo išlaiko simbolinę krašto atmintį ir socialinį vientisumą.

Remiantis 2021 m. Lietuvos gyventojų surašymo duomenimis, Balsiuose gyvena apie 85 nuolatiniai gyventojai. Pagrindinis demografinis bruožas – ryškus senstančios visuomenės dominavimas. Apie 60 proc. gyventojų sudaro vyresnio amžiaus žmonės (60 metų ir vyresni), jaunimo dalis yra maža. Dauguma darbingo amžiaus gyventojų dirba ne kaime, o artimiausiuose miestuose – Linkuvoje, Pakruojyje, Radviliškyje, Šiauliuose.

Jaunos šeimos kaime nesikuria, vaikų skaičius minimalus. Buvusi mokykla jau daugiau nei dešimtmetį nebeveikia. Kaimas neturi savo parduotuvės ar medicinos punkto – visos būtinos paslaugos pasiekiamos tik Linkuvoje (apie 6 km atstumu). Viešasis transportas retas, todėl socialinis mobilumas – ribotas, ypač vyresnio amžiaus žmonėms.

Tačiau bendruomeninis aktyvumas išlieka stiprus. 2014 m. įsteigta Balsių kaimo bendruomenė „Balsių kraštas“, kuri šiuo metu vienija apie 40 narių. Bendruomenė aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje, organizuoja šventes, talkas, socialinius susibūrimus ir edukacines iniciatyvas. Tai lemia didesnį socialinį pasitikėjimą ir vietos gyventojų solidarumą.

Balsių kaimo ekonominis pagrindas – smulkūs ir vidutiniai ūkininkų ūkiai. Kaimo teritorijoje veikia apie 10 registruotų ūkių, tačiau tik 2–3 iš jų yra ekonomiškai aktyvūs ir orientuoti į pelningą gamybą (javų, rapsų auginimas, paukščių laikymas, daržininkystė). Dalis dirbamos žemės yra išnuomota stambesniems ūkininkams iš kitų rajonų. Žemės našumas vidutinis – vidutinis žemės našumo balas siekia apie 45, o tai leidžia plėtoti tradicinę žemdirbystę be intensyvios chemizacijos.

Nemažai gyventojų turi papildomą veiklą: laikomi bičių aviliai, įrengti šiltnamiai, vykdomas smulkus amatininkavimas (rankdarbiai, konservavimas, siuvimas). Deja, kaime nėra jokių pramoninių ar paslaugų įmonių – verslumo potencialas išlieka žemas. Galimybės dirbti vietoje – labai ribotos, o darbo jėgos pasiūla dėl gyventojų senėjimo kasmet mažėja.

Balsių kaimo gamtinė aplinka būdinga Šiaurės Lietuvos lygumoms – tai lengvai banguoti žemės plotai, derlingi dirvožemiai, pavieniai miškeliai ir pavienės pelkutės. Pro šalį teka nedidelis upelis Drūlupis,

kurio slėnyje gyventojai laiko galvijus ar renka pievų žolę. Netoli kaimo yra keli privatūs tvenkiniai, kurie naudojami žuvininkystei ir asmeniniam poilsiui.

Aplinkos estetinį vaizdą papildo senieji medžiai, sodybų pavėsinės, dekoratyviniai želdiniai, sodinami bendruomenės narių iniciatyva. Prie buvusios mokyklos bendruomenė yra įrengusi mini viešąją erdvę su stalais, suolais, gėlynais – tai tapo simboliu bendruomenės susitikimo tašku. Kraštovaizdis tinkamas rekreacinei plėtrai, edukacinei veiklai, tačiau stinga infrastruktūros (takų, ženklavimo, parkavimo vietų), kuri galėtų paskatinti atvykstančius lankytojus ar vietinio turizmo iniciatyvas.

Balsių bendruomenės iššūkiai – tai tipiški mažų Lietuvos kaimų sunkumai: mažėjantis gyventojų skaičius, paslaugų nykimas, ribotas ekonominis aktyvumas. Tačiau pozityvios tendencijos taip pat ryškios – bendruomenė įrodė gebanti įgyvendinti projektus, telkti žmones, palaikyti viešąją infrastruktūrą ir bendruomeninę dvasią.

Bendruomenės taryba yra išsikėlusį tokius strateginius tikslus 2025–2030 m. laikotarpiui:

- Toliau stiprinti bendruomenės centro funkcijas – kurti daugiavfunkcę erdvę su edukaciniais, kultūriniais ir socialiniais renginiais.
- Plėtoti socialinio verslo idėjas – galvojama apie siuvelyklėlės ar edukacinių dirbtuvių įkūrimą.
- Inicijuoti pagrindinio privažiavimo prie bendruomenės pastato asfaltavimą.
- Planuojamas alternatyvios energetikos projektas – saulės kolektoriai bendruomenės reikmėms.
- Ieškoti galimybių sukurti programą jaunų šeimų įsikūrimui Balsiuose – subsidijos nuomai, žemės suteikimas namo statybai.

Kaip bendruomenėje suprantamas interesų atstovavimas (advokacija)?

Advokacija Balsių bendruomenėje – tai procesas, kuriuo atstovaujami bendruomenės interesai ir siekiama pokyčių. Ji orientuota į sprendimų priėmėjų įtraukimą ir problemų sprendimą. Advokacija padeda išryškinti bendruomenei svarbius klausimus ir užtikrinti, kad jie būtų girdimi.

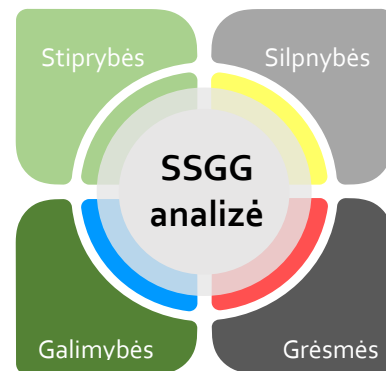
Pagrindinės veiklos apima švietimą, informacijos sklaidą ir dialogo kūrimą su valdžia ar partneriais. Taip pat skatinamas bendruomenės narių dalyvavimas sprendžiant problemas.

Advokacijos tikslas – ilgalaikiai pokyčiai, kurie pagerina bendruomenės gyvenimą.

Advokacija stiprina bendruomenės balsą ir užtikrina jos interesų atstovavimą.

SSGG analizė

Identifikuotos stiprybės nurodo Balsių bendruomenės privalumus, kuriuos galima atskleisti pasinaudojant tam tikromis galimybėmis. Silpnybės, tuo tarpu, išryškina bendruomenės silpnąsias savybes, dėl kurių, kartu su išorinėmis aplinkybėmis, gali kilti grėsmės.

STIPRYBĖS	GALIMYBĖS
• Gyventojų poilsiui ir laisvalaikiui pritaikytos erdvės sudaro sąlygas kokybiškam laisvalaikio praleidimui kaimo aplinkoje. • Balsių kaimo gyvenamoji aplinka pasižymi saugumu ir stipriais bendruomeniškumo ryšiais. • Bendruomenei nuosavybės teise priklausantys namai (500 kv. m) užtikrina veiklų savarankiškumą ir organizacinį stabilumą. • Gyventojams prieinamos pagrindinės viešosios paslaugos: medicininės, kultūrinės, socialinės bei švietimo. • Puikiai veikianti biblioteka (vietoje Šviesuolių klubo) vienija aktyvius bendruomenės narius ir skatina visuomeninį įsitraukimą. • Kaimo kultūrinį gyvenimą palaiko mėgėjų teatro trupė, telkianti vietos gyventojus ir puoselėjanti tradicijas. • Vietos mokykloje dirbantys pedagogai yra vietiniai gyventojai, gerai pažįstantys bendruomenės specifiką ir poreikius. • Pastaruoju metu stebimas jaunų, bendruomeniškai aktyvių šeimų skaičiaus augimas.	➤ Naujas vietos veiklos grupių (VVG) finansavimo laikotarpis sudaro prielaidas projektinei plėtrai ir naujų iniciatyvų įgyvendinimui. ➤ Didėja nevyriausybinų organizacijų galimybės pasinaudoti nacionaliniu ir tarptautiniu projektiniu finansavimu. ➤ Įgyvendinamos viešųjų paslaugų perdavimo NVO iniciatyvos stiprina bendruomenių vaidmenį paslaugų teikimo srityje. ➤ Auga paklausa edukacinėms veikloms, susijusioms su etnokultūrinėmis patirtimis bei tradicijų puoselėjimu. ➤ Savivaldybėje pastebimas pozityvus pokytis – didesnis atvirumas partnerystėms su bendruomenėmis, įtraukiant jas į viešųjų paslaugų teikimą už atlygį. ➤ Atsiveria finansavimo galimybės Beržinėlio parko ir Daugyvenės paupio įveiklinimui, orientuojantis į rekreacijos bei bendruomenės poreikių tenkinimą. ➤ Projektinės priemonės leidžia investuoti į vietos infrastruktūros plėtrą, viešąsias paslaugas ir kultūros iniciatyvas. ➤ Balsių etnografinės sodybos veiklos plėtra - Kultūros ir amatų centro

• Organizuojamas ikimokyklinio amžiaus vaikų pavėžėjimas į darželį užtikrina šeimų poreikių atliepimą. • Reguliariai organizuojamos tradicinės šventės kiti renginiai prisideda prie kultūrinio tapatumo ir bendruomenės sanglaudos stiprinimo. • Vertinama savanoriška bendruomenės aktyvo veikla. • Balsių etnografinė sodyba yra lankytojų traukos vieta ir erdvė kultūriniais renginiams.	įsteigimas gali tapti pagrindu etninės tapatybės puoselėjimui ir bendruomeninio turizmo vystymui. ➤ Nacionalinės programos, skatinančios vietos gyventojų lyderystę, kartų bendradarbiavimą bei aktyvų pilietinį įsitraukimą.
SILPNYBĖS	GRĖSMĖS
➤ Kaimo autobusų stotelė nepritaikyta keleivių poreikiams – trūksta apsaugos nuo nepalankių oro sąlygų. ➤ Didžioji dalis vietinių gatvių yra neasfaltuotos arba susidėvėjusios, kas apsunkina susisiekimą ir mažina gyvenimo kokybę. ➤ Dėl dulkių nuo žvyruotų kelių gyventojai patiria nepatogumus ir jaučiasi nesaugiai. ➤ Nėra įrengtos centralizuotos nuotekų tvarkymo sistemos, ribojančios infrastruktūros plėtrą. ➤ Beržynėlio parkas šiuo metu neįveiklintas – neišnaudojamas bendruomenės poilsio ar kultūrinėms veikloms. ➤ Daugyvenės upės pakrantė nepritaikyta rekreacijai – neeksploatuojamas gamtos teikiamas potencialas. ➤ Stebimas kaimynų susvetimėjimas – mažėja bendruomeninis ryšys ir tarpusavio pasitikėjimas. ➤ Viešosios erdvės nepakankamai pritaikytos gyventojų poreikiams.	• Mažėjantis mokyklinio amžiaus vaikų skaičius kelia riziką vietinių švietimo įstaigų išlikimui. • Bendras gyventojų skaičiaus mažėjimas ir spartus kaimo gyventojų senėjimas neigiamai veikia bendruomenės gyvybingumą. • Savivaldybės institucijų dėmesio trūkumas kaimo bendruomenių poreikiams riboja vietos iniciatyvų įgyvendinimo galimybes. • Jaunimo migracija į didmiesčius ar užsienį lemia socialinio ir ekonominio potencialo nykimą. • Didėjantis socialinis susvetimėjimas silpnina bendruomeniškumo jausmą ir mažina savanoriško įsitraukimo mastą. • Viešųjų paslaugų centralizacija gali lemti švietimo, sveikatos ir kitų paslaugų prieinamumo mažėjimą kaimo gyventojams. • Priklausomybė nuo projekcinio finansavimo šaltinių ir veiklų tęstinumo

- Bendruomenėje nėra efektyvaus informacijos sklaidos kanalo, stokojama nuoseklaus vidinio komunikavimo.
- Socialinių paslaugų kainos išlieka neadekvačios mažas pajamas gaunantiems ar pažeidžiamiems gyventojams.
- Nepakankamas bendruomenės narių įtraukimas į sprendimų priėmimą bei veiklų planavimą silpnina demokratinį veikimo principą.
- Trūksta sistemingos savanorystės ir bendruomeninės lyderystės ugdymo iniciatyvų.

neužtikrinimas kelia finansinio nestabilumo riziką.

Misija, vizija ir vertybės

Strategijos rengimo metu suformuluota bendruomenės Vizija ir misija

VIZIJA

Gyvybinga ir stipri bendruomenė, išvystyta Balsių infrastruktūra, kokybiškos paslaugos gyventojams.

MISIJA

Telkti gyventojus ir atstovauti jų bendriems tikslams siekiant gerinti gyvenimo kokybę, plėtoti sociokultūrinės paslaugas ir stiprinti partnerystes.

*Kartu su vizijos ir misijos formuluotėmis, identifikuotos ir pagrindinės **vertybės**, kuriomis savo veikloje vadovaujasi bendruomenė.*

VERTYBĖS

- Sutelktumas – veikiamė kartu, telkiamės bendram tikslui ir siekiame bendruomenės gerovės.
- Darbas bendruomenei – vertiname kiekvieno indėlį ir pastangas kuriant stipresnę vietos bendruomenę.
- Iniciatyvų palaikymas – skatiname naujas idėjas ir remiame gyventojų iniciatyvas nuo sumanymo iki įgyvendinimo.
- Pareigingumas – kiekvienas jaučia atsakomybę prisidėti prie bendrų reikalų ir aktyviai dalyvauja bendruomenės gyvenime.
- Bendruomeniškumas – mums rūpi vieni kitų gerovė, padedame, esame neabejingi ir palaikome ryšį tarp kaimynų.

Tikslai, uždaviniai ir veiklos

Eil. Nr.	Pavadinimas	Siekiamas rodiklis	Laikotarpis	Finansavimo šaltinis
1.	Tikslas. Aktyvaus laisvalaikio infrastruktūros sukūrimas, panaudojant advokacijos priemones			
1.1.	Uždavinys. Suformuoti sklypą			
1.1.1.	Veikla. Parengti darbo projektą ir gauti statybos leidimus Igyvendinimo aprašymas: Sklypo suformavimas šiai veiklai taps pamatine prielaida visiems tolimesniems aktyvaus laisvalaikio infrastruktūros plėtros etapams. Šiame procese svarbiausia – teisinių, kartografinių ir organizacinių aspektų suderinimas. Pradinis žingsnis – bendradarbiavimas su savivaldybės architektūros ir žemėtvarkos skyriumi, siekiant aiškiai apibrėžti planuojamų darbų teritoriją. Į procesą taip pat įtraukiami Registrų centro ir Nacionalinės žemės tarnybos atstovai, kurie atsakingi už teisinį sklypo statuso įtvirtinimą, matavimų tikslinimą ir jo įregistravimą kaip atskiro inžinerinės paskirties objekto vystymo vieneto. Svarbus žingsnis – vietos bendruomenės įtraukimas į sprendimų priėmimą, siekiant užtikrinti viešą palaikymą. Tai gali būti daroma per susitikimus, apklausas ar diskusijas, kur gyventojai gali išsakyti pageidavimus dėl būsimo sporto	1 suformuotas ir įregistruotas sklypas sporto infrastruktūros įrengimui. - Ne mažiau kaip 2 vieši susitikimai su bendruomene dėl sklypo formavimo. - Parengtas techninis žemės sklypo planas (1 vnt).	2025 - 2026	ES fondų lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, kitų fondų lėšos.

	erdvės išdėstymo. Siekiant skaidrumo, dokumentų rengimas atliekamas laikantis STR reikalavimų bei bendruomeninių teritorijų planavimo rekomendacijų. Patvirtinus sklypą ir įregistravus jį Nekilnojamojo turto registre, sudaromos sąlygos investicijoms, įgyvendinant tolimesnes veiklas – sporto aikštyno infrastruktūros įrengimą.			
1.1.2.	Veikla. Įrengti krepšinio aikštelę Įgyvendinimo aprašymas: Krepšinio aikštelės įrengimas yra esminė žingsnis aktyvaus laisvalaikio infrastruktūros plėtroje. Pradžioje reikės parengti techninį projektą, apimantį aikštelės dangos, apšvietimo, apsauginių tvorų ir žaidimo įrangos specifikacijas. Atsižvelgiant į vietos sąlygas, parenkama ilgaamžė, neslystanti danga, atitinkanti FIBA rekomendacijas lauko krepšinio aikštelėms. Siekiant užtikrinti saugumą ir visų amžiaus grupių įtraukimą, būtina įrengti apsaugines zonas bei informacinius ženklus. Projektas įgyvendinamas bendradarbiaujant su kvalifikuotais rangovais, o darbų eiga prižiūrima bendruomenės paskirto asmens ar komiteto. Vėlesniu etapu planuojama aikštelę eksploatuoti ne tik kaip sporto erdvę, bet ir kaip bendruomenės susibūrimų vietą: planuojami sporto turnyrai, jaunimo iniciatyvos, edukacinės veiklos. Aikštelės universalumas leis ją naudoti ne tik krepšiniui,	• Įrengta 1 pilnai funkcionuojanti krepšinio aikštelė (danga, stovai, ženklinimas). • Mažiausiai 3 bendruomenės renginiai per metus šioje aikštelėje. • Ne mažiau kaip 50 unikalių naudotojų per metus.	2026	Bendruomenės lėšos, ES fondų lėšos

	bet ir kitoms veikloms – aerobikos treniruotėms ar vasaros kino vakarams.			
1.1.3.	Veikla. Įrengti bėgimo takelį Įgyvendinimo aprašymas: Bėgimo takelio įrengimas – tai svarbus žingsnis skatinant sveiką gyvenseną ir įtraukiant įvairias amžiaus grupes į fizinį aktyvumą. Planuojamas takelis bus žiedinis, apie mokyklos stadiono perimetrą, su aiškiais žymėjimais, atstumų matuokliais, minkšta, smūgius sugeriančia danga, kuri apsaugo sąnarius nuo traumų. Ypač svarbu pritaikyti infrastruktūrą vyresnio amžiaus žmonėms ir vaikams – įrengiant suoliukus poilsiui, šiukšliadėžes, o kai kur – informacinius stendus apie sveikatingumą. Projektas įgyvendinamas vadovaujantis universalaus dizaino principais – takelis pritaikomas ir žmonėms su negalia. Įgyvendinus šią veiklą, bendruomenė galės organizuoti bėgimo dienas, sveikatingumo programas, žygius, o edukaciniu aspektu takelis taps ir gamtos pažinimo bei judumo edukacijos priemone vietos vaikams.	• Įrengtas bent 250 m ilgio bėgimo takelis su minkšta danga. • Įrengti bent 3 suoliukai ir 2 informaciniai stendai. • Bent 2 vieši sveikatingumo renginiai per metus.	2026 - 2027	ES programų lėšos, savivaldybės biudžetas
1.1.4.	Veikla. Įrengti futbolo aikštę Įgyvendinimo aprašymas: Futbolo aikštės įrengimas – ilgalaikė investicija į bendruomenės socialinę sanglaudą ir vaikų bei jaunimo aktyvumą. Aikštė planuojama laikantis FIFA minimalių matmenų	• Įrengta 1 futbolo aikštė, atitinkanti mažojo futbolo standartus. • Organizuojami mažiausiai 2	2026 - 2027	ES programų lėšos, savivaldybės biudžetas

	reikalavimų mažajam futbolui, numatant natūralios žolės dangą su drenažo sistema, kad užtikrintų tinkamas sąlygas žaidimams net po lietaus. Taip pat numatoma įrengti vartus, atsarginių žaidėjų suolelius ir kamuolių saugojimo dėžę. Ši aikštė bus atvira visiems bendruomenės nariams, o siekiant efektyvesnio panaudojimo – bendruomenė inicijuos partnerystes su vietos mokyklomis, futbolo entuziastais bei socialinėmis iniciatyvomis. Reguliarūs futbolo turnyrai skatins kartų bendradarbiavimą, o sportinė veikla taps vienu iš svarbiausių motyvacinių veiksmų jaunimo įsitraukimui į bendruomeninį gyvenimą.	turnyrai per metus. Bent 60 unikalių naudotojų per pirmus metus.		
1.2.	Uždavinys. Balsių sveikatingumo ir poilsio tako suformavimas ir įrengimas			
1.2.1.	Veikla. Parengti poilsio tako koncepciją Įgyvendinimo aprašymas: Poilsio tako koncepcijos kūrimas yra pirmasis žingsnis siekiant tvariai ir išmintingai pritaikyti Balsių kraštovaizdį gyventojų sveikatingumo, rekreacijos ir bendruomeninio ryšio stiprinimo reikmėms. Šis procesas apima ne tik fizinės erdvės planavimą, bet ir platesnę viziją, kaip takas prisidės prie gyventojų gyvenimo kokybės. Siekiama, kad tai nebūtų tik jungiamoji trasa, bet patyrinime erdvė, kurioje susipina gamta, judėjimas, ramybė ir socialinis ryšys.	Parengta 1 poilsio tako koncepcija, suderinta su bendruomene.	2028	Fondų lėšos, bendruomenės lėšos

	Koncepcijos rengimas prasideda nuo esamos aplinkos tyrimo – vertinami gamtiniai ypatumai, reljefas, želdynai, vandens telkiniai, gyventojų srautai. Toliau bendradarbiaujama su kraštovaizdžio architektais, bendruomenės nariais, senjorais ir jaunimu, kad būtų išgryninti prioritetai: ar takas bus labiau skirtas fiziniam aktyvumui, ar ramiam pasivaikščiavimui? Ar bus vietų apmąstymui, ar atvirkščiai – žaidimui ir vaikų veiklai? Kuriant koncepciją taip pat integruojami vietos tapatybę stiprinantys elementai – vietovės istorija, kultūriniai ženklai, meninės iniciatyvos. Tai užtikrins, kad poilsio takas būtų ne tik funkcionalus, bet ir savitas, atpažįstamas, „Balsiškas“. Pasirengus koncepcijai, bendruomenė ją pristato savivaldybei, ieškant galimų paramos formų, planavimo palaikymo ir leidimų.			
1.2.2.	Veikla. Suplanuoti mažosios architektūros elementus tako prieigose Igyvendinimo aprašymas: Tako prieigos – tai vietos, kur takas prasideda ir baigiasi, taip pat tarpinės stotelės, kuriose lankytojai gali stabtelėti, pailsėti, susitikti ar susimąstyti. Šių zonų praturtinimas mažosios architektūros elementais ne tik padidina tako estetinę vertę, bet ir atveria galimybes socialiniam	• Suplanuota mažiausiai 10 mažosios architektūros elementų tipų. • Sudarytas 1 elementų išdėstymo planas su vizualizacijomis. • Įtraukta ne mažiau kaip 5 bendruomenės	2028	ES fondų lėšos, savivaldybės lėšos, bendruomenės lėšos

	bendravimui, kultūrinei raiškai. Čia numatoma integruoti suoliukus, informacinius standus, apšvietimo elementus, dviračių stovus, šiukšlių dėžes, o kai kur – ir meno objektus. Šių elementų planavimas vyksta dialoge tarp techninių specialistų ir bendruomenės atstovų. Akcentuojamas universalumas – taip, kad įranga būtų patogi tiek vaikui, tiek senoliui, tiek žmonėms su negalia. Projektuojant standus ar kitus vizualius akcentus, į juos gali būti integruoti vietos mokinių ar menininkų darbai, taip įtraukiant vietos gyventojus į kūrybinį procesą.	nariai į planavimo procesą.		
1.2.3.	Veikla. Sutvarkyti Beržynėlio parką, pritaikyti poilsiui ir rekreacijai Įgyvendinimo aprašymas: Beržynėlio parkas – tai vieta, kurioje telkiasi ne tik medžių pavėsis, bet ir galimybė kurti erdvę atokvėpiui, mažiesiems žaidimui ar net kultūriniais renginiams. Dabar šis plotas mažai įveiklintas, tačiau turintis potencialą tapti gyvu bendruomenės traukos centru. Tvarkymas prasidės nuo švelnaus gamtos išsaugojimo – pašalinant avarinius ar invazinius augalus, formuojant takelius, įrengiant švarias poilsio zonas. Didelis dėmesys skiriamas natūralumui: dominuos mediniai elementai, žemės dangos,	- Sutvarkyta Beržynėlio parko teritorija. - Įrengta mažiausiai 5 poilsio erdvės (su suolais, stoginėmis ar takeliais).	2029	ES fondų lėšos, savivaldybės lėšos, bendruomenės lėšos

	pasivaikščiojimų takeliai bus derinami su esama augmenija. Parke galėtų atsirasti jaukios poilsio salelės, mažos scenos pasirodymams, žaidimų zona vaikams, o gal net nedidelė atvira biblioteka ar knygų namelis. Parko erdvė būtų gyva ne tik vasarą, bet ir šaltuoju metų laiku – pasivaikščiojimams, ledo statiniams ar kitoms sezoninėms iniciatyvoms.			
1.2.4.	Veikla. Įrengti Daugyvenės paplūdimio poilsio ir rekreacijos erdvę Igyvendinimo aprašymas: Daugyvenės upės pakrantė turi ypatingą gamtinę vertę, tačiau iki šiol ji nėra tinkamai panaudota poilsiui. Tikslas – pritaikyti šią vietą lankymui, išlaikant jos natūralumą, bet tuo pačiu sukuriant komfortiškas sąlygas vietos gyventojams ir svečiams. Planuojama įrengti prieigas prie vandens, sustiprinti krantus ten, kur būtina, sukurti vietas prisėsti, pavėsines, galbūt įrengti nedidelį smėlio plotą saulės vonioms ar vaikų žaidimui. Tai taip pat taps puikia erdve bendruomeniniams susibūrimams – čia gali vykti piknikai, šventės, nedideli koncertai. Ši zona būtų prižiūrima vietos aktyvistų, o jos naudojimą galima derinti su edukacinėmis programomis apie upės ekologiją, biologinę įvairovę, vandens saugą.	- Įrengta 1 poilsio zona prie Daugyvenės upės (su priėjimais, suolais, pavėsinėmis). - Sutvarkytas ne mažiau kaip 200 m pakrantės ruožas.	2030	ES fondų lėšos, savivaldybės lėšos, bendruomenės lėšos

2.	Tikslas. Balsių bendruomenės namų renovacija ir įveiklinimas			
2.1.	Uždavinys. Renovuoti bendruomenės namus			
2.1.1.	Veikla. Pakeisti, apšiltinti stogą ir sienas Įgyvendinimo aprašymas: Bendruomenės namų pastatas, kaip pagrindinė Balsių viešoji erdvė, turi užtikrinti ne tik funkcionalumą, bet ir komfortą bei energinį efektyvumą. Esamos pastato konstrukcijos yra pasenusios, o šilumos nuostoliai – itin dideli, todėl viena iš svarbiausių užduočių yra atlikti kapitalinį šilumos efektyvumo didinimą. Darbai apima stogo dangos keitimą, konstrukcijų stiprinimą, apšiltinimą šiuolaikiškais medžiagomis, taip pat pastato sienų izoliaciją, kuri prisidės prie mažesnių energijos sąnaudų. Projektas bus įgyvendinamas bendradarbiaujant su statybos inžinieriais ir energinio audito specialistais, siekiant pasirinkti optimalias medžiagas ir sprendimus. Darbų metu bus siekiama kuo mažiau trikdyti įprastą bendruomenės veiklą. Po įgyvendinimo gerokai pagerės vidaus klimatas, patalpų komfortas žiemą ir vasarą, o taip pat sumažės eksploatacinės išlaidos, leidžiančios bendruomenei daugiau investuoti į veiklas.	• Apšiltintas ir renovuotas ne mažiau kaip 500 kv. m pastato plotas. • Pakeista 100 % stogo danga ir konstrukcija. • Sumažėjusios šildymo sąnaudos (bent 30 % per sezoną, lyginant su pradiniu lygiu).	2029	Savivaldybės lėšos

2.1.2.	Veikla. Įrengti šildymo sistemą iš atsinaujinančių šaltinių (saulė, oras-vanduo) Įgyvendinimo aprašymas: Siekiant mažinti priklausomybę nuo tradicinių šilumos šaltinių ir ilgai mažiinti veiklos kaštus, bendruomenė pasirenka modernų sprendimą – įdiegti šildymo sistemą, kuri veikia pasitelkiant atsinaujinančią energiją. Oras–vanduo šilumos siurbliai bus pagrindinis šilumos šaltinis, tinkantis pastato dydžiui ir užtikrinantis stabilų šilumą net šaltesnėmis dienomis. Be to, ši sistema yra ekologiška, tvari ir turi ilgą eksploatacijos laiką. Darbai bus vykdomi su kvalifikuotais energetikos specialistais, pasirenkant optimalų galingumą pagal patalpų plotą. Šis sprendimas užtikrins, kad bendruomenės veiklos galės vykti visus metus – be diskomforto ar priklausomybės nuo kieto kuro. Tai prisidės ir prie klimato kaitos švelninimo tikslų.	• Įrengta 1 oro–vandens šilumos siurblių sistema. • 100 % bendruomenės pastato šildymo padengta atsinaujinančia energija. • Mažesnės CO₂ emisijos (bent 5 tonomis per metus, lyginant su ankstesne sistema).	2029	Savivaldybės lėšos, ES fondų lėšos
2.1.3.	Veikla. Įrengti valymo įrenginius Įgyvendinimo aprašymas: Kadangi bendruomenės pastatas nėra prijungtas prie centralizuotų nuotekų tinklų, būtina užtikrinti šiuolaikinius aplinkosaugos reikalavimus atitinkančius valymo sprendimus. Naujos kartos biologiniai valymo įrenginiai padės išvalyti buitines nuotekas ir taip išvengti taršos. Be to, tai leis pastate saugiai naudotis	• Įrengta 1 biologinių nuotekų valymo sistema. • 100 % pastato nuotekų nukreipta į valymo įrenginius. • Gauti visi aplinkosaugos	2027 - 2029	ES fondų lėšos, privačios paramos lėšos

	sanitariniais mazgais, virtuvėle, nakvynės paslaugomis. Projektas vyks laikantis visų Lietuvos Respublikos aplinkosaugos normų – bus atliekami geologiniai tyrimai, rengiami projektiniai sprendiniai, išduodami reikiami leidimai. Tai leis bendruomenei veikti savarankiškai, be papildomų išlaidų ar priklausomybės nuo išorinių paslaugų.	leidimai (ne mažiau kaip 2 dokumentai).		
2.1.4.	Veikla. Įrengti saulės elektrinę Įgyvendinimo aprašymas: Atsinaujinančios energijos panaudojimas tampa vienu svarbiausių tvarių bendruomenių požymių. Balsių bendruomenė planuoja ant savo pastato stogo įrengti saulės elektrinę, kuri aprūpins elektros energija visą pastatą. Tai leis sumažinti elektros sąskaitas, padidinti bendruomenės finansinį savarankiškumą ir tapti pavyzdžiu kitoms vietovėms. Saulės elektrinės įrengimo procesas apims inžinerinių sprendimų parengimą, leidimų gavimą, įrangos montavimą ir pajungimą prie elektros tinklų. Bus pasirinktas toks galios dydis, kuris padengtų pagrindines elektros išlaidas pastato reikmėms. Likusi perteklinė energija galės būti panaudota kitoms bendruomenės reikmėms arba perduota į tinklą.	• Įrengta saulės elektrinė ne mažesnė nei 10 kW galios. • Sumažėjusios elektros sąnaudos bendruomenės pastatui (bent 70 % per metus). • Sugeneruota ne mažiau kaip 10 MWh elektros per metus.	2029	ES fondų lėšos, privačios paramos lėšos
2.2.	Uždavinys. Įveiklinti bendruomenės namų nenaudojamas erdves			

2.2.1.	Veikla. II aukšte įrengti 20 miegamųjų vietų nakvynės vietas Įgyvendinimo aprašymas: Siekdama plėtoti bendruomeninį svetingumą ir sudaryti sąlygas tiek vietos gyventojų, tiek svečių nakvynei, Balsių bendruomenė planuoja įrengti pilnai funkcionuojančią miegamųjų vietų zoną pastato antrajame aukšte. Tai nebus tik lovos – planuojama sukurti jaukią, patogią aplinką, kurioje žmonės galės ilsėtis po renginių, mokymų, edukacinių stovyklų ar atvykę į vietovę trumpam poilsiui. Numatyta, kad kiekvienoje patalpoje bus bent minimaliai išskirtas privatumo lygis – atskiros zonos, šviesos reguliavimo galimybės, pagrindiniai patogumai. Bus atsižvelgiama į šeimų, vyresnio amžiaus ar mobilumo sunkumų turinčių žmonių poreikius. Bendruomenė taip pat numato galimybę šias vietas panaudoti per renginius, festivalius, bendradarbiauti su kitomis organizacijomis, siūlant nakvynę už auką ar užmokestį, kuris vėliau naudojamas bendriems poreikiams.	• Įrengta 20 miegamųjų vietų (įskaitant baldus, čiužinius, patalynę). • Įrengtos ne mažiau kaip 4 atskiros nakvynės erdvės/patalpos. • Per pirmuosius metus – ne mažiau kaip 100 nakvynių (sudėjus visus svečius).	2030	Bendruomenės lėšos, ES fondų lėšos
2.2.2.	Veikla. Įrengti sanitarinius mazgus ir virtuvėlę lankytojams Įgyvendinimo aprašymas: Kad bendruomenės pastatas galėtų būti pilnai naudojamas įvairioms veikloms ir svetingumui, būtina sukurti bazinį komforto paketą – tualetų, praustuvių ir	• Įrengti ne mažiau kaip 2 sanitariniai mazgai (iš jų bent 1 – pritaikytas neįgaliesiems).	2030	Bendruomenės lėšos, ES fondų lėšos

	virtuvės zoną lankytojams. Tai ne tik patogumo, bet ir orumo bei šiuolaikinių paslaugų klausimas. Sanitariniai mazgai bus įrengiami pagal universalaus dizaino principus – bent vienas bus pritaikytas žmonėms su judėjimo negalia, o virtuvėlėje numatoma įrengti vandens tiekimą, plautuvę, nedidelę kaitlentę, šaldytuvą, mikrobangų krosnelę. Ši infrastruktūra reikalinga ne tik nakvynėms, bet ir kasdienėms veikloms – užsiėmimams, edukacijoms, bendruomenės susitikimams, taip pat vyresnio amžiaus žmonių užimtumui. Projektas prisidės prie bendruomenės pastato virsmo daugiafunkce erdve – tokia, kurioje galima ir dirbti, ir mokytis, ir ilsėtis. Visa įranga bus parenkama patikima, lengvai prižiūrima, o estetinė aplinka – švari ir jauki.	- Įrengta 1 virtuvėlė su pagrindine įranga. - Užtikrintas higieninių poreikių patenkinimas visiems pastato lankytojams (100 % renginių metu).		
3.	Tikslas. Plėtoti bendruomenines paslaugas ir gyventojų užimtumo veiklas			
3.1.	Uždavinys. Plėtoti paslaugas			
3.1.1.	Veikla. Pavėžėjimo paslaugų teikimas (su B kategorija) Įgyvendinimo aprašymas: Balsių bendruomenės realybė – tai didelis atstumas iki pagrindinių paslaugų ir retas viešasis transportas. Tam, kad vyresnio amžiaus žmonės, vaikai ir šeimos galėtų patogiai pasiekti gydymo, ugdymo, kultūros ar prekybos vietas, būtina sukurti bendruomeninį mobilumo	- Įsigytas 1 elektromobilis. - Įrengta 1 elektromobilio įkrovimo stotelė. - Sukurta 1 pavėžėjimo rezervacijos sistema.	2028 - 2031	Bendruomenės lėšos, ES fondų lėšos

	sprendimą. Veikla apima pavėžėjimo paslaugų organizavimą bendruomenei, įsigyjant elektromobilį, kuris bus ekonomišką, tylų ir draugišką aplinkai. Automobilis bus naudojamas ne komerciniam pervežimui, o kaip viešąjį gėrį – bendruomenės poreikiams, kuriuos nustatys aiškios taisyklės ir rezervacijos sistema. Įrengus elektromobilių įkrovimo stotelę šalia bendruomenės pastato, sukuriamą savarankišką energinę grandinę. Visa paslauga grindžiama socialiniu atsakingumu – prioritetą bus teikiamas senjorams, vaikams, žmonėms su negalia. Tai iš esmės pagerins kasdienį gyvenimą ir sumažins socialinę atskirtį.	Suteikta ne mažiau kaip 300 pavėžėjimų per metus.		
3.1.2.	Veikla. Senjorų dienos veiklų centras Įgyvendinimo aprašymas: Senjorai Balsiuose sudaro didelę dalį gyventojų, tačiau jų kasdienybė dažnai būna vieniša, pasyvi, su ribotomis galimybėmis bendrauti ar užsiimti mėgstama veikla. Sukūrus dienos veiklų centrą bendruomenės namuose, atsiranda saugi, šilta ir jauki erdvė, kur senjorai gali rinktis, užsiimti rankdarbiais, dalyvauti pokalbiuose, pasikviesti lektorių, organizuoti žaidimų popietes ar tiesiog išgerti arbatos. Šis centras taps ne tik veiklų vieta, bet ir emociniu atramos tašku. Čia	- Sukurtas ir įrengtas 1 dienos veiklų centras senjorams. - Organizuota ne mažiau kaip 50 veiklų per metus (užsiėmimai, renginiai). - Dalyvauja daugiau negu 30 senjorų per metus.	2028	Bendruomenės lėšos, savivaldybės lėšos

	bus plėtojamas tarpusavio palaikymas, vyks sveikatos stiprinimo užsiėmimai, kompiuterinio raštingumo ar telefonų naudojimo pamokėlės. Tai mažins izoliaciją, skatins aktyvumą, stiprins sveikatą. Bendruomenė sieks įtraukti savanorius, studentus, kultūros veikėjus, kurie papildytų turinį ir leistų centre vykti įvairiapusiam gyvenimui.			
3.2.	Uždavinys. Gyventojų užimtumo organizavimas			
3.2.1.	Veikla. Vaikų užimtumo ir stovyklų organizavimas Įgyvendinimo aprašymas: Vietos vaikų skaičius mažas, tačiau būtent todėl kiekvienam iš jų reikalingas ypatingas dėmesys. Organizuojant vasaros stovyklas, edukacines popietes ar teminius užsiėmimus, Balsių bendruomenė gali suteikti vaikams ne tik saugią aplinką, bet ir turiningą laiką. Aktyvios, kūrybinės, pažintinės veiklos – tai ne tik laisvalaikio praleidimas, bet ir ugdymas. Stovyklų metu gali vykti žygiai gamtoje, amatų dirbtuvės, sveikos gyvensenos paskaitos, spektaklių kūrimas, žaidimai, bendruomeniniai pusryčiai. Veiklos bus pritaikytos įvairaus amžiaus vaikams, ypač orientuotos į kaimo realijas, santykį su gamta, bendravimo gebėjimus. Kartu tai bus ir parama tėvams, ypač tiems, kurie neturi	• Suorganizuota ne mažiau kaip 3 vaikų stovyklos per metus. • Į veiklas įtraukta ne mažiau kaip 40 skirtingų vaikų per metus. • Įgyvendinta bent 15 teminių edukacijų ar kūrybinių veiklų.	2026 - 2030	ES lėšos, Kultūros tarybos lėšos, nacionalinių užimtumo programų lėšos

	galimybių išleisti vaikų į mokamas stovyklas miestuose.			
3.2.2.	Veikla. Teatro trupės veiklos plėtra Įgyvendinimo aprašymas: Balsių kaimo mėgėjų teatro trupė – tai unikalus reiškinyje vietos gyvenime, puoselėjamas su meile, atsidavimu ir kūrybine drąsa. Ji jungia ne tik sceną ir žiūrovą, bet ir kartas, istorijas, tapatybę. Trupės pasirodymai – tai ne vien pramoga, o kultūrinis dialogas, stiprinantis bendruomenės savivoką ir priklausymo jausmą. Tačiau šios iniciatyvos potencialas ilgą laiką buvo ribojamas kuklių techninių sąlygų – trūko kokybiško apšvietimo, įgarsinimo, sceninės įrangos, taip pat priemonių, kurios leistų plėtoti repertuarą ir estetinę raišką. Planuojama veiklos plėtra apima kelis tarpusavyje susijusius elementus. Pirmiausia – bus įsigyta mobili įgarsinimo ir apšvietimo įranga, kuri leis pasirodymus rengti įvairiose erdvėse: ne tik bendruomenės patalpose, bet ir lauke, renginiuose kituose kaimuose, mokyklose ar festivaliuose. Toks mobilumas didins trupės matomumą, o techninis lygis priartės prie profesionalių standartų. Tai ypatingai svarbu mažoms bendruomenėms, kur kultūros paslaugų pasiūla yra ribota – kokybiškas renginys tampa švente visam kaimui.	• Įsigyta 1 pilna mobili garso ir apšvietimo sistema (ne mažiau kaip 6 elementai). • Sukurtas trupės rekvizitų ir kostiumų fondas, sudarytas iš bent 30 vienetų (kostiumai, dekoracijos, scenos atributai). • Suteikta 1 profesionalaus konsultanto paslauga (ne mažiau kaip 40 val. per sezoną). • Suorganizuota ne mažiau kaip 5 spektakliai per metus, iš jų bent 2 – kituose kaimuose ar miesteliuose. • Į teatro veiklą įtraukta ne mažiau kaip 5 nauji dalyviai per metus, įskaitant jaunimą.	2026 - 2030	ES fondų lėšos, bendruomenės lėšos

	Kartu bus kuriamas rekvizitų fondas – kaupiamos scenografijos, kostiumų, atributikos priemonės. Tai leis statyti įvairesnius spektaklius: nuo istorinių iki komedinių, nuo vaikams skirtų pasakų iki suaugusiems aktualių socialinių dramų. Rekvizitai ne tik sustiprina vizualinį efektą, bet ir leidžia žiūrovui įsijausti, susitapatinti, pasinerti į kuriamą pasaulį. Be to, dirbant su daiktais lavinami aktorių scenos įgūdžiai, improvizacija, kūrybinis mąstymas. Svarbus etapas – teatro trupės profesinis augimas. Planuojama papildomai pasitelkti savivaldybės finansuojamo pagalbą. Jo indėlis bus ne vien metodinis, bet ir motyvacinis – konsultantas ves repeticijas, padės analizuoti tekstus, kurti naujus pastatymus, stiprinti trupės vidinį ryšį, skatinti savianalizę. Konsultanto darbas taip pat padės įtraukti jaunimą – jaunuoliai, kurie dažnai nejaučia bendrystės formų, čia ras kūrybinę terpę, kurioje jų balsas bus girdimas. Galiausiai ši veikla nėra orientuota tik į „sceną“. Ji apima visą kūrybinį ciklą – scenarijų rašymą, dekoracijų kūrimą, garsinį dizainą, afišų maketavimą. Tai leidžia įtraukti skirtingų gebėjimų žmones: vieni vaidina, kiti kuria užkulisius, dar kiti dirba su technika ar komunikacija. Taip teatras tampa ne tik kultūros, bet ir bendruomeniškumo,			
--	--	--	--	--

	savanorystės, socialinės įtraukties forma.			
4.	Tikslas. Balsių etnografinio amatų centro įkūrimas			
4.1.	Uždavinys. Renovuoti pastatą			
4.1.1.	Veikla. Parengti etnografinio centro renovacijos koncepciją ir darbo projektą, suderinti su institucijomis Įgyvendinimo aprašymas: Pirmasis žingsnis siekiant įkurti Balsių etnografinį amatų centrą – parengti pagrįstą, kompleksišką ir vietos kontekstą atitinkančią pastato renovacijos koncepciją. Ji apims pastato funkcinius planus, inžinerinių sistemų sprendinius, konstrukcinius pakeitimus, taip pat kultūrinės tapatybės ir etnografinės raiškos aspektus. Kadangi numatomos ne tik techninės, bet ir viešosios paskirties funkcijos, būtina užtikrinti atitikimą statybos normoms, higienos bei saugos reikalavimams. Projektavimo darbai apims ir darbo projekto parengimą – su konkrečiais konstrukciniais sprendiniais, sąmatomis, inžinerinių tinklų schemomis. Projektas bus derinamas su savivaldybės architektu, paveldosaugos (jei taikoma), Priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, Nacionaline visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija (NVSC) ir kitomis institucijomis pagal statybos rūšį. Tokiu būdu bus	• Parengta 1 centro renovacijos koncepcija ir darbo projektas. • Gauti visi reikalingi derinimai ir leidimai (ne mažiau kaip 4 institucijų suderinimai).	2028	Bendruomenės lėšos, ES fondų lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos

	gautas statybos leidimas arba pranešimas apie statybos darbų pradžią.			
4.1.2.	Veikla. Sutvarkyti pastato išorės ir vidaus apdailą Igyvendinimo aprašymas: Atlikus projektavimo darbus ir gavus leidimus, bus įgyvendinami numatyti statybiniai sprendimai. Bus renovuotas fasadas, pakeisti langai ir durys, vidaus patalpos pritaikytos edukacinėms veikloms ir lankytojams. Bus laikomasi projekte numatytų etnografinės estetikos principų, derinant funkcionalumą su kultūriniu autentiškumu.	Renovacija atlikta pagal patvirtintą projektą.	2026 - 2029	Bendruomenės lėšos, ES fondų lėšos, Sveikatos ministerijos priemonių lėšos
4.1.3.	Veikla. Įrengti šildymo ir apšvietimo sistemą Igyvendinimo aprašymas: Projekte numatytos inžinerinės sistemos bus įgyvendintos šioje veikloje – šildymo sprendimai bus parinkti remiantis eksploatacijos sąnaudų efektyvumu, o apšvietimas – atsižvelgiant į darbo vietų bei ekspozicijų poreikius.	- Įdiegta visa vidaus inžinerinė sistema (šildymas ir apšvietimas). - Užtikrintas 100 % viso pastato naudojimo funkcionalumas ištisus metus.	2029	Savivaldybės lėšos
4.2.	Uždavinys. Erdvių pritaikymas amatams populiarinti			
4.2.1.	Veikla. Parengti edukacinių amatų veiklų koncepciją ir funkcinį erdvių išdėstymo planą Igyvendinimo aprašymas: Prieš imantis fizinio dirbtuvių kūrimo, būtina aiškiai suplanuoti, kokias veiklas centras vykdys ir kokių erdvių tam reikės. Šiame	Parengta edukacinių veiklų koncepcija (ne mažiau kaip 5 amatininkystės kryptys).	2029	Bendruomenės lėšos, ES fondų lėšos

	etape bus rengiamas dokumentas, kuriame nustatomi pagrindiniai amatininkystės prioritetai: duonos kepimo, molio lipdymo, vilnos vėlimo, lino apdirbimo, sviesto mušimo ar buities daiktų gamybos zonos. Bus apibrėžti veiklų apimtys, tikslinės grupės, poreikiai įrangai ir baldams. Remiantis koncepcija, bus parengtas funkcinis patalpų zonavimo planas – nurodant kiekvienos veiklos vietą, reikalingas komunikacijas, baldus ir techninius reikalavimus. Tai padės išvengti nenuoseklumo, užtikrins logišką srautų valdymą, patogų naudojimą edukacijų metu ir užtikrins ergonomiką.	Sukurtas funkcinis patalpų zonavimo planas.		
4.2.2.	Veikla. Įrengti temines dirbtuves ir įsigyti specializuotą įrangą Įgyvendinimo aprašymas: Vadovaujantis parengtu planu, bus įgyvendinami realūs įrengimo darbai – suformuojamos atskiros dirbtuvės kiekvienai veiklai, įrengiami baldai (darbo stalai, lentynos, suolai), o taip pat įsigyjama būtina įranga: duonkepė, siuvimo staklės, vėlimo kubilai, molio tekinimo ratas, sviestmušė, rankinės girkos, kt. Erdvės bus pritaikytos saugiam darbui ir lankytojų priėmimui. Tai ne tik techninė infrastruktūra, bet ir edukacinė erdvė, kuri gali būti naudojama ištisus metus,	- Įrengtos ne mažiau kaip 4 atskiros amatų dirbtuvės (pagal veiklų pobūdį). - Įsigyta ir įdiegta ne mažiau kaip 30 vnt. įrangos ir baldų. - Dirbtuvės pritaikytos ne mažiau kaip 15 lankytojų vienu metu.	2029	Bendruomenės lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos

	pritaikant tiek vaikams, tiek suaugusiesiems.			
--	--	--	--	--